

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 26.februar 2013. god.
Br.ref.:AGJ361/13

PRESUDA

u

slučaju br. KI 41/12

Podnosilac

Gëzim i Makfire Kastrati

protiv

Opštinskog suda Prištine i Sudskog Saveta Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su roditelji pokojne D. K., g. Gëzim Kastrati g.đa. Makfire Kastrati sa prebivalištem u Prištini, zastupljeni od strane Udruženja advokata "Sejdiu & Qerkini" d.o.o. sa sedištem u Prištini.

Predmetna stvar

2. Ponosioci zahteva navode da Opštinski sud u Prištini nije delovao prema Zakonu br. 03/L-182 o zaštiti od nasilja u porodici. Shodno tome, kršenje nije posledica sudske odluke, već nedelovanja Opštinskog suda u Prištini.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na Članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu, Ustav), članu 21. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu, Zakon) i pravila 56 (1) Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu, Poslovnik o Radu).

Postupak pred sudom

4. Dana 17. aprila 2012. god. podnosioci su preko svojih zastupnika podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustavni sud) sa navodom da je Opštinski sud u Prištini svojim nedelovanjem izvršio kršenje člana 25, 31, 32 i 54. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav).
5. Dana 23. aprila 2012. god. predsednik je imenovao sudiju Iliriana Islami za Sudiju Izvestioca i Veće za Razmatranje sastavljen od sudija Almiro Rodrigues (prededavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.
6. Dana 4. maja 2012. god, Ustavni sud je poslao obaveštenje podnosiocima zahteva i zatražio dodatne informacije i dokumente.
7. Dana 7. maja 2012. god., Ustavni sud je obavestio Opštinski sud u Prištini i i Sudski Savet Kosova u vezi sa zahtevom podnosilaca i pozvao ih da podnesu svoje komentare u vezi sa pokrenutim navodom.
8. Dana 8. maja 2012. god. podnosioci zahteva podnose Ustavnom sudu jedan podnesak za proširenje prvobitnog zahteva, tražeći razmatranje navoda o kršenjima prava na život, predviđenim članom 25. Ustava, članom 3. Univerzalne Deklaracije za Ljudska Prava i člana 2. Evropske Konvencije za Ljudska Prava (u daljem tekstu: EKLJP).
9. Dana 11. maja 2012. god. podnosioci zahteva podnose dodatne informacije i dokumente koje je tražio Ustavni sud 4. maja 2012. god.
10. Dana 31. maja 2012. god. Ustavni sud je obavestio Opštinski sud u Prištini i Sudski Savet Kosova u vezi sa proširenjem prvobitnog zahteva od strane podnosilaca zahteva, i u isto vreme je zahtevao od Opštinskog suda da pruži komentare u vezi sa pokrenutim navodima od strane podnosilaca zahteva.

11. Istog s dana, Ustavni sud je u istom pismu zatražio od Opštinskog suda u Prištini da podnese kompletnu dokumentaciju predmeta pokojne i od Sudskog Saveta Kosova sa da pruži informacije dobijene u vezi sa rešavanjem slučaja pokojne. Do sada, Ustavni Sud nije dobio nikakav odgovor od Opštinskog suda u Prištini.
12. Dana 7. juna 2012. god. Sud je primio odgovor od SSK, kojim je obavešten u vezi sa preduzetim koracima od strane SSK vezano sa navedenim slučajem.
13. Dana 2. juna 2012. god. Predsednik je zamenio sudiju Iliriana Islami kao sudiju izvestioca, zbog okončanja mandata, sa sudijom Altay Suroy.
14. Dana 25. Januara 2013. god. Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za prihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

15. Podnosioci zahteva su roditelji D. K., rođene 18. februara 1984. god. u Prištini, koja je lišena života 18. maja 2011. god. D. K. je živela sa svojom porodicom do 10. februara 2000. god.
16. Za vreme pohađanja srednje škole D. K. se upoznala sa A.J., sa kojim stupa u vezu i od 2. februara 2000. god. odlučili su da osnivaju vanbračnu zajednicu.
17. Dana 2. avgusta 2003. god., D.K. i A.J. se rađa ćerka.
18. Dana 17. januara 2011. god., D. K. podnosi tužbu za prekid vanbračne zajednice sa A.J., zbog pogoršanja njihovih odnosa.
19. Nakon podnošenja tužbe D. K. je uzela ćerku i zajedno su otišle da žive kod njenih roditelja.
20. Dana 26. aprila 2011. god., D. K. se jednim podneskom obratila Opštinskom sudu u Prištini, precizirajući tužbu od 17. januara 2011. god., tako da je u ono vreme zahtevala da predmet razmatranja bude samo pitanje poverenja starateljstva, izdržavanja, ishrane i obrazovanja njihove ćerke.
21. Takođe, dana 26. aprila 2011. god., kao posledica stalnih navedenih pretnji od strane A.J. prema D.K. i njihovoj ćerci, D.K. je podnela Opštinskom sudu u Prištini zahtev za izdavanje naloga za hitnu zaštitu na osnovu člana 15. Zakona br. 03/L182 o zaštiti od nasilja u porodici.
22. Dana 18. maja 2011. god., D. K. umire nakon zadobijenih povreda na vratu iz vatrenog oružja kojim je pucao A.J. Njihova ćerka A. je odvedena kod roditelja A.J. sa prebivalištem u "AS" Hotelu.
23. Dana 30. maja 2011. god., roditelji D. K. (podnosioci zahteva) podnose podnesak za preciziranje tužbe Opštinskom sudu u Prištini od D. K. dana 17. januara 2011. god. u kojoj se zahteva da tuženi bude S. J. (otac A. J.).
24. Dana 29. jula 2011. god., Ne-Vladina Organizacija CLARD (Centre for Legal Aid and Regional Development) prema ovlašćenjima podnosilaca, podnosi putem jednog dopisa (01/031-1031) "zahtev za efikasnost u sprovođenju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici" Sudskom Savetu Kosova fokusirajući se na slučaj D. K.

25. Dana 29. septembra 2011. god., NVO CLARD još jednom dostavlja dopis 01/031-1031 putem kojeg zahteva obaveštenje ili odgovor od strane Sudskog Saveta Kosova.
26. Dana 07. novembra 2011. god., NVO CLARD prima odgovor o dopisu 01/031-1031 od Sudskog Saveta Kosova, u kojem se navodi da će se zahtev razmotriti na jednoj od narednih sednica Saveta. U dopisu se takođe predlaže da za pojedine slučajeve u kojima CLARD smatra da određene sudije nisu uspeli da sporvedu zakon, da se pokrenu istrage u kancelariji Disciplinskog Tužioca (Zakon o Sudskom Savetu Kosova, Poglavlje VII, član 43, 44 i 45).

Navodi podnosioca zahteva

27. Podnosioci zahteva navode da je Opštinski sud u Prištini svojim nedelovanjem, u skladu sa svojim ustavnim i zakonskim obavezama da razmotri zahtev za nalog za hitnu zaštitu, prekršio individualna prava D.K. i, indirektno, prava podnosiocima zahteva, zagarantovana članom 25, 31, 32 i 54. Ustava Republike Kosova i članom 2, 6 i 13. Evropske Konvencije za Ljudska Prava (u daljem tekstu: EKLJP).
28. Pored toga, podnosioci zahteva navode da Ustavni sud treba da reši ovaj slučaj u cilju sprečavanja istih, tragičnih slučajeva u budućnosti, kao i širenja javne svesti o hitnosti funkcionalnosti redovnih sudova.
29. U nastavku, podnosioci zahteva navode da je: "Opštinski Sud Prištine bio dužan da deluje unutar dvadeset i četiri (24) časova od momenta kada je D. K. podnela zahtev za hitnu zaštitu. Taj sud nije uopšte delovao u ovom slučaju. Pregled relevantnog zakonodavstva ukazuje da u pogledu pravnih sredstva u slučajevima nedelovanja od strane Opštinskog Suda Prištine, kada je on trebao da deluje kao što ga obavezuje član 12. Zakona br. 03/L-182 za Zaštitu od Nasilja u Porodici, može da se zaključi da ne postoje pravna sredstva koje žrtva može da iskoristi u slučaju ne delovanja Opštinskog Suda".
30. Podnosioci zahteva, takođe, navode da "Član 19. Zakona br. 03/L-182 za Zaštitu od nasilja u porodici predviđa samo žalbene postupke protiv sudskih odluka za nalog za zaštitu, međutim, ne predviđa pravna sredstva za Podnosiocima zahteva za zaštitu u slučaju kada Sud uopšte ne deluje."
31. Štaviše, prema podnosiocima, "Isto tako, Zakon br. 03/L- 006 o Parničnom Postupku predviđa razna pravna sredstva – uključujući ovde žalbe, revizije, ponavljanje postupka i zaštitu zakonitosti – međutim, sva ova sredstva ne rešavaju slučaj kada su navodna ustavna kršenja posledica ne delovanja javnog organa (ne izvršenje sudske odluke). Na isti način, Zakon br. 03/L-223 za Sudski Savet Kosova, u članovima 33 – 49, predviđa samo pokretanje disciplinskog postupka i sankcije protiv sudija ili sudija porotnika za nedolično ponašanje. Međutim, ovaj Zakon ne predviđa pravna sredstva za trenutne okolnosti, kada Sud ne deluje u zaštiti prava koja su zagarantovana ustavom i evropskom konvencijom."
32. Podnosioci zahteva insistiraju da "u ovom slučaju ne samo da iscrpljivanje pravnih sredstava nije efikasno, nego je i nemoguće, pošto pravna sredstva uopšte ne postoje."
33. U nastavku podnosioci zahteva navode da su se preko NVO CLARD obratili Sudskom Savetu Kosova zahtevajući sprovođenje Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, u cilju sprečavanja nemarnosti redovnih sudova što za posledicu prouzrokuje kršenje individualnih prava drugih žrtvama. Međutim, prema

podnosiocima zahteva, ovo rešavanje nije urodilo plodom, pošto u početku SSK nije odgovorio na dopise dostavljene preko CLARD, a kasniji su odgovorili da će se pitanje rešiti na narednoj sednici SSK. Međutim, podnosioci zahteva nisu primili nikakv odgovor u vezi sa ovime sve do 26. marta 2012. god.

34. Podnosioci zahteva, naglašavaju da su 26. marta 2012. god., preko NVO CLARD, primili jedan dopis od SSK, kojim se obaveštavaju da je SSK poslao Opštinskim sudovima svoju odluku kojom upućuje ove sudove da sprovode Zakon br. 03/L-182 o zaštiti od nasilja u porodici. Ovime, prema podnosiocima zahteva: "Savet, ne samo da ne rešava slučaj Diane Kastrati i kršenje njenih prava, nego ni ne pruža pravna sredstva za buduće slučajeve nasilja u porodici kada žrtve traže delovanje od strane opštinskih sudova, a oni uopšte ne deluju".
35. Štaviše, podnosioci zahteva navode da "Sam nedostatak pravnih sredstava, teoretskih i praktičnih, u ovom slučaju mogu da se ocene kao kršenje individualnih prava. Član 1. Evropske Konvencije za Zaštitu Prava i Osnovnih sloboda i njenih Protokola i član 32. Ustava garantuju pravo na pravna sredstva. Zakon br. 03/L-182 za Zaštitu od Nasilja u Porodici uopšte ne predviđa pravna sredstva za Podnosiocima zahteva za nalog za zaštitu od nasilja u slučajevima kada sud ne deluje. Stoga, nemogućnost pristupu pravnim sredstvima u navedenom slučaju, sam po sebi podrazumeva kršenje prava koja su zagarantovana ustavom i konvencijom".
36. U analiziranju njihovih navoda o kršenju člana 25. Ustava i člana 2. EKLJP, podnosioci zahteva se pozivaju na sudske prakse iz Evropskog suda za Ljudska Prava (u daljem tekstu: ESLJP) naglašavajući da je: "Ovaj sud, u slučaju *Osman protiv Ujedinjenog Kraljevstva* ocenio da osoba koja navodi da mu je izvršeno kršenje prava na život treba da dokaže da (1) je vlast znala ili je trebalo da zna u ono vreme za postojanje stvarne i neposredne opasnosti o životu jedne osobe ili osoba identifikovane iz krivičnih dela treće stranke i (2) nije uspeo da preduzme mere unutar oblasti svojih nadležnosti, razumno sudeći, moglo se očekivati da su mogle da spreče takvu opasnost. Dakle, država je dužna da deluje kada se određeni uslovi dokažu od strane jedne osobe, u suprotnom se ocenjuje da je ugrozio osobi pravo na život.
37. Štaviše, podnosioci zahteva navode da "ESLJP ide korak dalje i smatra da jedna osoba koja može da smatra državu odgovornom za kršenje prava na život, treba samo da dokaže da vlast nije učinila sve što razumno može od nje da se očekuje da spreči stvarnu i neposrednu opasnost po život za koji znaju ili za koji su trebali da su znali."
38. U nastavku, podnosioci zahteva navode da "Postoje brojni slučajevi u kojima je ESLJP ocenio da je javna vlast izvršila kršenje prava na život u okolnostima u kojima nije uspela da deluje u odbrani osobe, dakle, u uslovima veoma sličnim onima D. K. U slučaju *Kontrova protiv Slovačke*, policija je ubedila jednu ženu da povuče krivičnu prijavu protiv supruga kada ju je on pretukao električnim kablom. Nakon što je povukla krivičnu prijavu, suprug je ubio sina i ćerku i ženi nisu dali odštetu. ESLJP je ocenio i našao kršenje prava na život, konkretno člana 2. Evropske Konvencije, jer policija nije uspela da zaštititi život dece. Sud je istovremeno utvrdio kršenje člana 13 (pravo na delotvorno sredstvo), zbog neplaćanja odštete majci. Qëndrime të ndashme për cenim të së drejtës për jetë (neni 2), GJEDNJ ka treguar edhe në raste të tjera si *Branko Tomašić i Ostali protiv Hrvatske i Opuz protiv Turske*."

Odgovor iz Sudskog Saveta Kosova

39. U primljenom odgovoru od strane SSK, od 7. juna 2012. god. se između ostalog naglašava:

“Disciplinska Komisija Sudskog Saveta Kosova je primila na dt. 21. Julu 2011. godine predlog ZPD/11/kb/0556 za pokretanje postupka za suspendovanje sudije Enver Shabanija, sudije u Opštinskom Sudu u Prištini, zbog nedoličnog vladanja: Neuspeh u obavljanju sudskih dužnosti iz člana 34. stav 1, tačka 1.2 Zakona o Sudskom Savetu Kosova: b) Kršenje postojećeg kodeksa etike član 34. stav 1, tačka 1.4 Zakona i to: 1. Opšti principi tačka 1 (sudija postupka u bilo koje vreme na takav način da uliva poverenje javnosti u dostojanstvo, integritet i nezavisnost sudske vlasti); b) Poštuje i pridržava se zakona; c) Obavlja dužnosti na pažljiv način; e) Obavlja dužnosti sa međunarodnim standardima o ljudskim pravima; i II Posebna pravila A. Delatnosti suđenja; I. Tokom postupka Sudija je dužan da štiti prava i slobode svih lica.

Disciplinska Komisija SSK je održala sednicu za razmatranje ovog zahteva za suspendovanje na dt. 31.08.2011. godine i odbila je zahtev za plaćeno suspendovanje kao neosnovan i kao takav je odbijen iz razloga što, od vremena kada je podnet predlog, prošlo je dosta vremena od dana kada se slučaj dogodio, odnosno predlog je podnet na dt. 21. Julu 2011. godine, dakle prošlo je skoro dva meseca i izricanje ove mere ne bi imalo nikakvog dejstva.

Na osnovu člana 36. stav 1 Zakona o Sudskom Savetu Kosova, Disciplinska Komisija je donela odluku da se protiv Enver Shabanija, sudije u Opštinskom Sudu u Prištini pokrene postupak i disciplinska istraga i da se ova sednica održi u zakonskom periodu, onda kada Kancelarija Disciplinskog Tužioca dostavi konačni izveštaj.

Protiv ove odluke je podneta žalba od strane KDT i Sudski Savet Kosova je održao sastanak i razmotrio ovu žalbu na dt. 31. Oktobra 2011. godine, žalbu Kancelarije Disciplinskog Tužioca je odbio kao ne predmetnu, pošto je komisija održala sednicu i donela odluku u vezi sa ovim pitanjem. Disciplinska Komisija je na održanoj sednici na dt. 18.10.2011. godine sa odlukom broj KD. Br. 40/2011 izrekao disciplinsku meru Smanjenje plate za 50 % za dva meseca od mesečne zarade. Sa ovom odlukom KD. br. 40/2011 je okončan postupak, tako da nezadovoljna stranka ima pravo na žalbu, o kojoj će odlučiti Savet. Međutim, protiv ove odluke nijedna stranka nije podnela žalbu.”

Primenjivi zakoni

40. Zakonske relevantne odredbe vezano sa navedenim kršenjima podnosilaca zahteva su definisane u dole navedenim instrumentima:

Zakon br. 03/L-182 o zaštiti od nasilja u porodici

Član 1 [Cilj Zakona]

1. Ovaj zakon ima za cilj sprečavanje nasilja u porodici, to jest sve forme nasilja, sa odgovarajućim zakonskim merama prema članovima porodice, koje su

žrtve nasilja u porodici, posvećujući posebnu pažnju deci, starim osobama i licima sa ograničenim sposobnostima.

2. *Ovaj zakon, takodje ima za cilj i tretiranje izvršilaca nasilja u porodici i ublažavanje posledica.*

[...]

Član 13 [Zahtev za donošenje naloga za zaštitu ili naloga za hitnu zaštitu]

1. *Zahtev za donošenje naloga za zaštitu može da podnese:*
 - 1.1. *štićena strana;*
 - 1.2. *ovlašćeni predstavnik štićene strane;*
 - 1.3. *zaštitnik žrtava, posle saglasnosti štićene strane;*
 - 1.4. *predstavnik centra za socijalni rad u opštini u kojoj štićena strana ima boravište ili prebivalište u slučajevima u kojima je žrtva maloletnik.*
2. *Zahtev za donošenje naloga za hitnu zaštitu može da podnese:*
 - 2.1. *štićena strana;*
 - 2.2. *ovlašćeni predstavnik štićene strane;*
 - 2.3. *zaštitnik žrtava, posle saglasnosti štićene strane;*
 - 2.4. *lice sa kojim je štićena strana u porodičnoj vezi;*
 - 2.5. *predstavnik centra za socijalni rad u opštini u kojoj štićena strana ima prebivalište ili boravište u slučajevima u kojima je žrtva maloletnik;*
 - 2.6. *lice koje ima neposredno saznanje o jednom ili više dela nasilja u porodici nad štićenom stranom.*
3. *Zahtev za nalog za zaštitu ili nalog za hitnu zaštitu mogu podneti i NVO- koje su familijarizovane problemom žrtve i koje su dobro upoznate sa njegovim tretiranjem.*

[...]

Član 16 [Razmatranje zahteva za donošenje naloga za hitnu zaštitu]

1. *Sud odlučuje u vezi sa zahtevom za donošenje naloga za hitnu zaštitu u roku od dvadeset četiri (24) sata od prijema tog zahteva.*
2. *Pri razmatranju zahteva za donošenje naloga za hitnu zaštitu, sud održava raspravu kojoj prisustvuju sledeća lica:*
 - 2.1. *štićena strana, ovlašćeni predstavnik ili zaštitnik žrtava;*
 - 2.2. *izvršilac nasilja ili ovlašćeni predstavnik;*
 - 2.3. *podnosilac zahteva; i*
 - 2.4. *bilo koji svedok koji je upoznat sa nasiljem u porodici.*
3. *Prema potrebi, sud može da održi raspravu u i izda nalog za zaštitu odsustvu izvršioca nasilja u porodici, koristeći i druga alternativna sredstva, uključujući i ona elektronska.*

Član br. 03/L-223 o sudskom savetu Kosova

Član 34 [Nedolično vladanje]

1. *Za potrebe ovog zakona, nedolično vladanje sudije ili sudije porotnika je:*

- 1.1. konačna osuda za krivično delo, osim za prekršaje kao što je definisano zakonom;
- 1.2. nehat u izvođenju, neispunjavanju, odnosno zloupotrebi sudijske funkcije;
- 1.3. neispunjavanje sudijske funkcije na nezavisan i nepristrasan način;
- 1.4. kršenje postojećeg kodeksa etike
2. Disciplinska komisija može odrediti plaćenu suspenziju tužiocu u bilo kom periodu u toku istrage ili disciplinskog postupka.
3. Sudski savet donosi pravilnik kojim se utvrđuju nedolična ponašanja.

[...]

Član 37 [Disciplinske mere]

1. Disciplinska komisija može da izrekne sledeće disciplinske sankcije:
 - 1.1. ukor;
 - 1.2. ukor sa direktivom za korektivne mere;
 - 1.3. privremeno smanjenje plate i do (50 %) procenata, uzimajući u obzir prirodu neprofesionalnog ponašanja; ili
 - 1.4. predlaže razrešenje sudije ili sudije porotnika sa dužnosti.
2. Disciplinska Komisija mora odredi mere koje su u skladu sa okolnostima, stepenom odgovornosti i posledicama neprofesionalnog ponašanja;
3. Komisija podnosi pismenu preporuku Savetu za razrešenje sudije ili sudije porotnika sa dužnosti, kako je utvrđeno ovim zakonom;
4. Ako sudija ili sudija-porotnik oslobođen od optužbi po završetku disciplinskog postupka, on ili ona se mora vratiti na svoju prethodnu funkciju na osnovu odluke Saveta.

Član 38 [Razrešenje sudija ili sudija porotnika sa dužnosti]

1. Savet mora odrediti, na osnovu disciplinskog postupka, da li zbog lošeg ponašanja sudije ili sudije porotnika opravdava razrešenje sa dužnosti. Svaka preporuka od strane Saveta za razrešenje sudije ili sudije porotnika mora sadržati pismene razloge za takve preporuke i osnovne zaključke Odbora.
2. Preporuka Saveta za razrešenje, kako je predviđeno u stavu (1) ovog člana, mora se dostaviti Predsedniku Republike Kosovo.
3. Predsednik Kosova, u skladu sa Ustavom Republike Kosovo i ovog zakona, odlučuje o preporuci Saveta za razrešenje.
4. Sudije i sudije-porotnici moraju zvanično da budu obavešteni od strane Saveta u vezi sa odlukom predsednika Kosova za odobravanje ili neodobravanje razrešenja sa dužnosti pre nego što se takva odluka sprovede.

[...]

Član 45 [Odgovornosti Disciplinskog tužioca]

1. Kancelarija disciplinskog tužioca je odgovorna za pokretanje istrage sudija ili sudija porotnika kada postoji razumna osnova da se dogodilo nedolično ponašanje kao i za davanje preporuka i predstavljanja kojima se potkrepljuju disciplinske mere Disciplinskoj komisiji.
2. Kancelarija disciplinskog tužioca pokreće istragu u slučajevima kada:

- 2.1. postoji prigovoru u Kancelariji disciplinskog tužioca od strane bilo kog fizičkog ili pravnog lica;
- 2.2. na sopstvenu inicijativu, kada postoji razumna osnova da veruje da sudija ili sudija porotnik se bavi zloupotrebom.
3. Sve žalbe, bez obzira na njihovo poreklo, dostavljaju se Kancelariji disciplinskog tužioca za istragu.
4. Kancelarija disciplinskog tužioca će detaljno istražiti sva pitanja koja su mu upućena, utvrđujući da li preporuka za disciplinski postupak mora biti predstavljena Disciplinskoj komisiji i u pismenoj formi o sumnja sudije ili sudije porotnika u pogledu rezultata istrage.
5. Kancelarija disciplinskog tužioca mora imati pravo da pozove svedoka i dokumentuje što je potrebno da se ispitalo i utvrdilo da li je bilo potrebe za disciplinskim postupkom pred Disciplinskom komisijom.
6. Kancelarija disciplinskog tužioca mora podneti preporuke disciplinske mere i dokaze koji potkrepljuju disciplinski postupak zbog neprofesionalnog ponašanja pred Disciplinsku komisiju.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

41. Kako bi bio u stanju da sudi zahtev podnosioca, Ustavni sud prvo treba da razmotri da li su podnosioci zahteva ispunili sve uslove prihvatljivosti određeni u Ustavu, i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku o radu.

42. U ovom pogledu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji predviđa sledeće:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

Kao i na član 47, Zakona, koji predviđa da:

“Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.”

i da:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

43. Sud prvo razmatra da li podnosioci zahteva ispunjavaju uslove predviđene da bi bili ovlašćena stranka, u skladu sa relevantnim ustavnim i zakonskim odredbama.
44. U cilju ovoga, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP, koji je u sličnim slučajevima primio individualne zahteve od strane pojedinaca koji smatraju da su indirektni žrtve kada postoji lična i specifična veza između žrtve i podnosioca zahteva. U ovom pogledu, ESLJP je prihvatio jedan slučaj kao ovlašćenu stranku suprugu pokojnog (vidi McCann i Ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 18984/91, Presuda od 27. septembra 1995. god.), dok je u jednom drugom slučaju priznao status ovlašćene stranke unuku pokojnog (vidi Yaşa protiv Turske, br. 63/1997/847/1054, Presuda br. 2. septembra 1998. god.).
45. Shodno tome, s obzirom da su podnosioci zahteva roditelji pokojne, Sud smatra da podnosioci zahteva mogu da se smatraju ovlašćenim strankama u skladu sa članom 113.7. Ustava i članom 47. Zakona.

46. Pored toga, Sud treba da utvrdi da li su podnosioci zahteva iscrpeli postojaća pravna sredstva u okviru pravosudnog sistema Republike Kosovo.
47. Sud podseća da u Presudi AGJ63/10 u slučaju KI 06/10 Valon Bislimi protiv Ministristva unutrašnjih poslova, Sudski Savet Kosova i Ministarstvo pravde su naglasili da prema pravilnoj sudskoj praksi ESLJP, podnosioci zahteva treba da iscrpe lokalna pravna sredstva koja su dostupna i delotvorna. Štaviše, ovo pravilo treba da se primenjuje sa određenim stepenom fleksibilnosti i bez preteranog formalizma. ESLJP je dalje priznao da pravilo iscrpljenosti pravnih sredstava nije ni absolutno, niti je u stanju da se autmatski primeni; prilikom razmatranja da li je primenljiv, važno je uzeti u obzir posebne okolnosti svakog pojedinačnog slučaja. To između ostalog znači, da on treba da uzme u obzir, ne samo postojanje formalnih pravnih sredstava sistema u zemlji, već i opšti pravni i politički kontekst u kojem deluju, kao i lične okolnosti podnosioca zahteva (vidi Presudu ESLJP u slučaju Akdivar protiv Turske).
48. Ustvani Sud primećuje da je 26. aprila 2010. god. pokojna podnela jedan zahtev za izdavanje naloga za hitnu zaštitu Opštinskom sudu u Prištini.
49. Pokojna D.K. nije imala neko drugo pravno sredstvo za rešavanje ovog problema, pošto nije primila nikakvu odluku od Opštinskog suda u Priština.
50. S druge strane, podnosioci zahteva, insistiraju da oni nisu imali raspoloživa i efektivna sredstva na raspolaganju koja bi mogli da ostvare.
51. U tom pogledu, Sud primećuje da na osnovu zakona na snazi i pismenog odgovora SSK u kojem se opisuje disciplinski postupak vođen u vezi sa ovim slučajem, sve što su podnosioci zahteva mogli da urade je bilo ulaganje žalbe Kancelariji Disciplinskog Tužioca, dok u daljim postupcima u relevantnim komisijama u SSK nije postojala mogućnost da budu ovlašćena stranka.
52. Shodno tome, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu imali na raspolaganju nijedno pravno efektivno sredstvo za odbranu njihovih prava.
53. Sud smatra da su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti pošto su podnosioci zahteva ovlašćena stranka, nisu imali raspoloživa pravna sredstva koja bi bila efektivna i tačno su razjasnili navedena kršenja prava i sloboda.

Ocena ustavnosti zahteva

I. Što se tiče prava na život

54. Podnosioci zahteva se žale da je kao posledica nedelovanja Opštinskog suda u Prištini došlo do kršenja prava na život predviđeno članom 25.1. Ustava.
55. Član 25.1 Ustava predviđa:
“Svako lice ima pravo na život”
56. Sa druge strane Član 2 EKLJP naglašava:

“Pravo na život svakog čovjeka zaštićeno je zakonom. Niko ne može biti namerno lišen života, osim kod izvršenja smrtne kazne po presudi suda, kojom je proglašen krivim za zločin za koji je ova kazna predviđena zakonom.”

57. Sud naglašava da je pravo na život najvažnije pravo svih ljudskih bića. To je pravo iz kojeg proističu sva ostala prava.
58. Sud podseća da, u skladu sa članom 53 Ustava, je njegova ustavna dužnost da tumačenje prava i osnovnih slobode izvrši u skladu sa sudskom praksom ESLJP.
59. U tom pogledu, ESLJP naglašava da je dužnost državnih organa ne samo da se uzdržavaju od namernog i nezakonitog uzimanja života, već i da preduzmu odgovarajuće korake za zaštitu života pojedinaca unutar svojih nadležnosti (vidi L.C.B. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, 9. juna 1998. god.). Ovo podrazumeva osnovnu obavezu Države da obezbedi pravo na život, postavljajući efikasne krivične odredbe, kako bi sprečila izvršenje krivičnih dela protiv pojedinca, uz podršku izvršnih mehanizama za sprečavanje, kažnjivanje i suzbijanje kršenja ovakvih odredaba. U odgovorajućim okolnostima, proširuje se takođe u pozitivnu obavezu da vlasti preduzmu operativne mere sprečavanja da zaštite jednog pojedinca, čiji je život u opasnosti od krivičnih dela od strane drugog pojedinca (vidi Osman protiv Ujedinjenog Kraljevstva, 28. oktobra 1998. god., citirano i u Kontrova protiv Slovačke, 24. septembra 2007. god. i Opuz protiv Turske, 9. juna 2009. god.).
60. Pored toga, u cilju uspostavljanja pozitivne dužnosti, treba da se dokaže da su vlasti znale ili je trebalo da znaju u vreme postojanja stvarne i neposredne opasnosti za život identifikovanog pojedinca od krivičnih dela treće stranke i da nisu uspele da preduzmu mere u okviru svojih nadležnosti, razumno rasuđivati, moglo bi da se očekuje izbegavanje te opasnosti (ibid., stav 116).
61. U tom smislu, Sud primećuje da iz dokumenata podnetih Sudu može da se zaključi da odgovorni organ, u ovom slučaju, Opštinski sud u Prištini je trebalo da zna realnu opasnost koja je postojala prilikom podnošenja zahteva za izdavanje naloga za hitnu zaštitu, pošto je D.K. na hronološki način objasnila pogoršanje njihovih odnosa, precizirajući čak i pretnje smrću od strane bivšeg partnera i pružajući dokaze o prethodnom prijavljivanju u organama policije u vezi sa pretnjama koje je dobila.
62. Štaviše, Opštinski sud u Prištini je prethodno razmotrio jedan predmet podnet od strane D.K. u vezi sa prekidom vanbračne zajednice i o određivanju starateljstva nad detetom pokojne i njenog bivšeg partnera, kada su i ozbiljni problemi počeli da se pojavljuju, koji su kasnije rezultirali različitim pretnjama.
63. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da je Opštinski sud u Prištini bio odgovoran za preduzeta delovanja predviđena Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, a njegovo nedelovanje predstavlja kršenje ustavnih obaveza koje proizilaze iz člana 25. Ustava i člana 2. EKLJP.

II. što se tiče prava na pravna sredstva

64. Podnosioci zahteva se, takođe žale da je izvršeno kršenje njihovih prava na pravna delotvorna sredstva zagarantovana članom 32 i 54.
65. Član 32 [Pravo na Pravno Sredstvo] predviđa:

“Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.”

66. Takodje, Član 54 [Sudska Zaštita Prava] predviđa da:

“ Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.”

67. Istovremeno član 13. EKLJP navodi da:

“Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinila lica u vršenju svoje službene dužnosti.”

68. Sud podseća da je u Presudi od 30. oktobra 2010. god. u slučaju KI 06/10, Valon Bislimi protiv Ministarstva unutrašnjih poslova, Sudskog Saveta Kosova i Ministarstva pravde, razmotrio pitanje efikasnih pravnih sredstava, prilikom čega je naglasio da: *“...da prema sudskoj praksi Evropskog suda za Ijudska prava, član 13. Konvencije garantuje dostupnost (na nacionalnom nivou) pravnog sredstva u cilju sprovođenja suštine prava i sloboda iz Konvencije, bez obzira na koji način se one obezbeđuju u nacionalnom sistemu pravosuđa. Stoga delotvornost člana 13. je zahtevanje određivanja nacionalnog pravnog sredstva koje će se baviti sustinom "dokazive tvrdnje" prema Konvenciji kao i obezbeđivanje odgovarajućeg pravnog leka.”* (vidi Presudu 63 10, od 30. oktobra 2010. god., § 91)
69. U nastavku je, u istoj presudi Sud naglasio: *“Opseg dužnosti prema članu 13. Konvencije se menja u zavisnosti od prirode žalbe podnosioca zahteva; međutim pravno sredstvo predviđeno članom 13. mora biti "delotvorno" u praksi kao i u zakonu. "Delotvornost" "pravnog sredstva" u okviru značenja člana 13. ne zavisi od izvesnosti povoljnog ishoda za podnosioca zahteva. Niti je neophodno da "ulast", na koju se referiše ta odredba, bude zakonodavna vlast; ali ako nije, nadležnosti i garancije koje ona pruža su od važnosti u određivanju da li je pravno sredstvo pred istom delotvorno. Takođe, ako jedno pravno sredstvo samo od sebe u potpunosti ne ispunjava uslove člana 13. onda možda skup pravnih sredstava predviđenih nacionalnim zakonom može to ispuniti (vidi Evropski sud za Ijudska prava, presuda u slučaju Silver i ostali protiv Ujedinjene Kraljevine, presuda od 25. marta 1983. god, serija A, br. 61, str. 42, stav 113). “*” (ibid. § 92).
70. Treba, takođe, naglasiti da ista presuda objašnjava da *“Pravilo iscrpljenja pravnih sredstava je zasnovano na pretpostavci izraženoj u članu 13. (sa kojim ima veliku sličnost) da postoji raspoloživo delotvorno nacionalno pravno sredstvo u odnosu na navodnu povredu prava pojedinca po Konvenciji (vidi Evropski sud za Ijudska prava, presuda u slučaju Kudla protiv Poljske od 26. oktobra 2000. god). “*
71. U tom smislu, Sud primećuje da zakoni na snazi: Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i Zakon o Sudskom Savetu Kosova ne pružaju delotvorna pravna sredstva za zaštitu prava podnosioca.
72. S jedne strane, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici ne predviđa mere za rešavanje propusta odgovornih institucija u onim slučajevima kada su dužni da deluju. S druge strane, kao što može da se vidi iz Zakona o sudskom savetu Kosova, a isto tako i iz

odgovora od SSK, podnosioci zahteva nemaju drugu mogućnost, osim da se žale Kancelariji disciplinskog tužioca, ali ne i dalje u drugim fazama postupka. Prema članu 45.5 ovog Zakona pravo je, ali ne i obaveza Kancijarije disciplinskog tužioca *“da pozove svedoke i dokumentuje što je potrebno da bi se ispitalo i utvrdilo da li je bilo potrebe za disciplinskim postupkom pred Disciplinskom komisijom.”*

73. Sud podseća da glavna odgovorna institucija, Opštinski sud u Prištini, nije uspeo da pruži odgovore na pitanja postavljena od strane Suda i nije pružio dokumentaciju koju poseduje u vezi sa ovim slučajem.
74. Stoga, Ustavni Sud zaključuje da nedelovanje Opštinskog suda u Prištini na zahtev pokojne D.K. za izdavanje naloga za hitnu zaštitu, kao i praksa razvijena od strane SSK za rešavanje nedelovanja redovnih sudova onda kada treba da deluje, je sprečila žrtvu i podnosiocima zahteva u ostvarivanju njihovih prava na delotvorna pravna sredstva, predviđenim članom 32 i 54. Ustava i člana 13. EKLJP.

III. Što se tiče člana 31. Ustava i člana 6 . EKLJP

75. Imajući u vidu da je Sud utvrdio kršenje člana 25, 32 i 54. Ustava i članova 2 i 13. EKLJP i činjenicu da se nije vodila nikakva rasprava ili saslušanje u vezi sa navedenim slučajem, Sud ne smatra da je neophodno razmatranje navoda o kršenjima člana 31. Ustava i člana 6. Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 25. Januara 2012. god., jednoglasno :

ODLUČIO

- I. Da zahtev proglasi prihvatljivim;
- II. Da zaključuje da je došlo do kršenja prava na život, predviđena članom 25. Ustava i člana 2. EKLJP;
- III. Da zaključuje da je došlo do kršenja prava na pravna sredstva, predviđena članom 32 i 54. Ustava i člana 13. EKLJP;
- IV. Smatra nepotrebnim razmatranje navoda o kršenjima prava na pravično i nepristrasno suđenje predviđeno članom 31. Ustava i člana 6. EKLJP;
- V. Ova odluka će biti dostavljena stranama.
- VI. Ova odluka će biti objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.
- VII. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani